

**Pan
ppłk SG Jerzy Karpienko
Komendant Placówki
Straży Granicznej w Kuźnicy**

LBI-410-021-02/2009
P/09/149

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku skontrolowała w Placówce Straży Granicznej w Kuźnicy (zwanej dalej „Placówką”) funkcjonowanie kontroli ruchu osobowego na drogowym i kolejowym przejściu granicznym, po przystąpieniu Polski do Układu z Schengen.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym 15 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo uchybień, ocenia funkcjonowanie kontroli ruchu osobowego na obsługiwanych przez Placówkę przejściach granicznych.

1. Placówka dysponowała dobrymi warunkami do prowadzenia kontroli granicznej ruchu osobowego, odbywającego się całodobowo między Polską a Republiką Białoruś przez drogowe i kolejowe przejścia graniczne w Kuźnicy (odpowiednio dpɡ i kpg). Posiadano odpowiednią infrastrukturę oraz urządzenia techniczne i sprzęt specjalistyczny, przede wszystkim do kontroli dokumentów i pojazdów. W tym:

- na dpɡ wydzielono i zgodnie z art. 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia (WE) Nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r.² oznakowano 14 pasów ruchu (po 7 w obu kierunkach), w tym dla poszczególnych rodzajów pojazdów oraz osób korzystających ze wspólnotowego prawa do przemieszczania się,

¹ o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”,

² ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) - (Dz. U. UE. L.06.105.1 ze zm.), zwany dalej „KgS”,

- dysponowano właściwymi warunkami lokalowymi oraz wyposażeniem biurowym i informatycznym. W pełnym zakresie wykorzystywano otrzymane wsparcie informatyczne w postaci 19 aplikacji i systemów informatycznych, z których 7 wykorzystywano do prowadzenia czynności kontrolnych na I linii kontroli, a 16 (nie licząc przeglądarki intranetowej) do kontroli szczegółowych prowadzonych w ramach II linii kontroli. Wsparcie informatyczne umożliwiło, między innymi zatrzymanie 68 osób poszukiwanych listami gończymi, ujawnienie fałszerstw 2 paszportów, 11 praw jazdy, 1 wizy i 5 dowodów rejestracyjnych, a także zatrzymanie 30 pojazdów samochodowych o wartości 473,5 tys. zł,
  - posiadano urządzenia techniczne i sprzęt specjalistyczny, którego ilość i rodzaj zapewniały funkcjonariuszom Straży Granicznej warunki do realizacji zadań w zakresie kontroli granicznej ruchu osobowego i odpowiadały normom określonym przez Komendanta Głównego Straży Granicznej³. W placówce na bieżąco prowadzono książki 6 stacjonarnych urządzeń radiometrycznych (4 na dpg i 2 na kpg) i zapewniono aktualizację świadectw legalizacyjnych dla wymagających tego urządzeń, przy czym - ze względu na konieczność naprawy lub legalizacji - z eksploatacji były wyłączone: przez 78 dni endoskop (w tym czasie dysponowano innymi urządzeniami umożliwiającymi bezinwazyjną kontrolę pojazdów), przez 57 dni 4 detektory wielogazowe (w tym 2 z nich odebrano z Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej ponad miesiąc od uzyskania legalizacji) oraz przez 69 dni alkomat.
2. W 2007 roku obsługiwane przez Placówkę przejścia graniczne przekroczyło 2.978,9 tys., a w 2008 roku 1.717,2 tys. osób. Do odpraw granicznych osób angażowano funkcjonariuszy w liczbie zapewniającej sprawne przeprowadzanie kontroli granicznych (25 przeciętnie na jedną zmianę w 2008 roku i w okresie 3 kwartałów 2009 roku). Mimo wzrostu liczby osób przekraczających granicę, odnotowanego na przełomie lat 2008/2009, ruch graniczny dotychczas nie osiągnął wielkości z okresu poprzedzającego przystąpienie Polski do Układu z Schengen (np. w październiku 2007 roku przez oba przejścia graniczne odprawiono 262,3 tys. osób, a w październiku br. 216,9 tys. osób).
3. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Placówkę obowiązków wynikających z przepisów kgS w zakresie kontroli granicznej osób, w tym:

---

³ w zarządzeniu nr 66 z dnia 29 grudnia 2005 r. w sprawie norm należności uzbrojenia zespołowego i indywidualnego oraz norm wyposażenia specjalnego jednostek organizacyjnych i funkcjonariuszy Straży Granicznej, a także warunków przyznawania i użytkowania uzbrojenia Straży Granicznej (Dz. Urz. KGSG.05.11.78 ze zm.),

- prowadzenie szczegółowych odpraw obywateli państw trzecich w zakresie określonym w art. 7 ust. 3 kgS na I linii kontroli, sprawdzanie m.in. czy odprawiane osoby nie figurują w bazach danych (SIS, KSIP i własnych SG) i czy posiadają wystarczające środki utrzymania na okres i do celów planowanego pobytu na terytorium państw Wspólnoty Europejskiej. W latach 2008-2009 (do 30 września) w wyniku sprawdzeń w tych bazach odnotowano w sumie 755 „trafień” osób i przedmiotów, a 207 osobom odmówiono wjazdu na terytorium RP z powodu braku środków finansowych wymaganych do utrzymania na czas pobytu i podróży,
- rozpoczęcie już w II połowie 2006 roku szczegółowych kontroli w ramach II linii, zgodnie z art. 2 pkt. 12 i art. 7 ust. 4 kgS. Czynności kontrolne przeprowadzano w oddzielnych pomieszczeniach lub wydzielonych częściach pasów ruchu, a rewizji osobistych dokonywano przestrzegając wymogów określonych w § 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 grudnia 2006 r.⁴ Obywatelom państw trzecich poddanych szczegółowej kontroli II linii udzielano informacji o celu i procedurze kontroli. Informacja ta była jednak niezgodna z wymogami art. 7 ust. 5 kgS, bowiem nie wskazywała możliwości żądania podania nazwiska lub numeru identyfikacyjnego funkcjonariuszy dokonujących odprawy, jak również nazwy przejścia granicznego i daty przekroczenia granicy oraz nie była dostępna w 4 z 23 języków urzędowych UE, co wyeliminowano w trakcie kontroli NIK (w tym w odniesieniu do 2 z 4 języków urzędowych UE),
- wydawanie przez funkcjonariuszy Placówki, z upoważnienia Pana Komendanta, odmów wjazdu na terytorium RP obywatelom państw trzecich, w 1.903 przypadkach w latach 2008-2009 (3 kwartały), w tym w 784 z powodu braku wymaganych wiz lub dokumentów podróży. Wydane w tych sprawach decyzje określały przyczyny odmowy oraz zawierały pouczenia o prawie wniesienia odwołania do Komendanta Głównego Straży Granicznej, ale pouczeniach zawierały nieaktualne informacje teleadresowe 4 z 8 punktów konsultacyjnych uprawnionych do działania w imieniu cudzoziemców, co w trakcie kontroli NIK zaktualizowano,
- przestrzeganie przepisów rozporządzenia Rady nr 415/203 z dnia 27 lutego 2003 r.⁵, wydając w latach 2007-2009 (3 kwartały) 24 wizy obywatelom państw trzecich umożliwiające wjazd na terytorium RP,

---

⁴ w sprawie kontroli granicznej dokonywanej przez funkcjonariuszy straży Granicznej (Dz. U. z 2006 roku, Nr 238, poz. 1729 ze zm.),

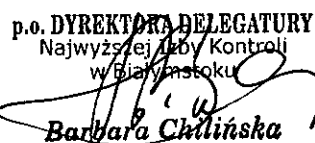
⁵ w sprawie wydawania wiz na granicy, w tym wydawania takich wiz marynarzom podróżującym tranzytem (Dz. U. UE L.2003.64.1 ze zm.),

- udaremnienie 62 prób nielegalnego przekroczenia granicy państwowej.
4. Placówka współpracowała z innymi służbami kontrolnymi, działającymi na terenie drogowego i kolejowego przejścia granicznego, w tym Urzędem Celnym w Białymstoku oraz Komendami Powiatowymi Policji w Mońkach i Sokółce. W ramach współpracy zapewniono dostęp do specjalistycznego sprzętu do kontroli ruchu granicznego, przeprowadzano wspólne akcje (ujawniono próby nielegalnego przewozu przez granicę 2 ikon oraz towarów o łącznej wartości 511 tys. zł) dotyczące bezpieczeństwa podróżnych i ruchu drogowego, ochrony szlaków komunikacyjnych, bezpieczeństwa na wodach i przeciwdziałania uciezkom z przejść granicznych.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o skrócenie czasu pozostawiania sprzętu kontrolnego poza Placówką w związku z jego legalizacją lub naprawami.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Komendanta, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Komendantowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
w Białymstoku

Barbara Chylińska